

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Uredništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

81. števil.

Maribor, dne 14. julija 1924.

Letnik XVI.

Beograd in bolgarska vlada.

Nenadoma se je začelo zanimivo in značilno zblizanje med Beogradom in Sofijo. Pred kratkim so bili še beograjski listi polni ostre obsodbe bolgarskega režima, češ, da je nezakonit in skrajno nasilen, sedaj so se pa naenkrat beograjska in sofijska glasila znašla na skupni poti.

Ko so v Sofiji videli, da pripravlja naša vlada obtožnice proti opozicijskim strankam in ko so čitali po naših režimskih listih napade na hrvatsko narodno zastopstvo in na opozicijske stranke vse po vrsti, so našli v tem veliko sorodnost in začeli so takoj pisati o skupnem položaju in skupnem interesu pohoda proti »prevratnim elementom«.

Naši režimski listi z velikim zadovoljstvom nava-
jajo pisavo sofijskih režimskih listov, ki naglašajo, da
je Bolgarija pod sedanjo vlado najboljši »branik«
proti bolševizmu in sploh proti prevratnim poskusom na Bal-
kanu. Ko bolgarska vlada tako sebe proslavlja ter beo-
grajskemu režimu dela poklone radi njegove politike
»močne roke«, pa nikdar ne pozabi očitati svojih zem-
ljoradnikov in posebej še zemljoradniških bolgarskih
emigrantov, ki so se zatekli na naše področje. Sofijski
listi še s posebno vnemo predstavljajo Beogradu, da so
zemljoradniški voditelji, kakor bivši minister Obov,
bivši diplomat Todorov in drugi pravzaprav tudi »komu-
nisti«. To se pravi z drugimi besedami, naj Beo-
grad vendarle uvidi, da imajo bolgarske zarotniške or-
ganizacije, makedonski komiti, sofijski vladni aten-
torji in drugi njim podobni čisto prav, če te ljudi za-
sledujejo z namenom jih ubiti ter tudi enega za drugim
spravljajo s sveta.

Kakor se vidi, najdejo bolgarska namigavanja in
prigovarjanja v gotovih političnih krogih pri nas po-
polno razumevanje in pripravljenost za »zbliznanje«. —
Bolgarska samohvala o braniku proti bolševizmu in
prevratnikom očitno zelo imponira in naenkrat se je
pozabilo, kaj smo že vse doživeli od bolgarskih fašistov
in komitov, ki so vendar prva in glavna zaslomba bol-
garske vlade. Pozabljen je pokojni Stambolijski, pozab-
ljene so izjave, ki sta jih v Beogradu dajala njegova to-
variša Obov in Todorov, pozabljeno je menda celo to,
da so pred nekaj tedni raz strehe ekspresnega vlaka pri
Nišu potegnili nekega sofijskega vladnega atentatorja,
ki se je na skrivaj pripeljal, da ubije bivšega bolgar-
skega ministra Obova in kakor se je po Beogradu mnogo
govorilo tudi Pašiča. Vse to se je pozabilo in bolgarski
režim se je delu Beograda zelo prikupil samo radi tega,
ker je začel zmerjati Radiča, Hrvatine in sploh vse, ki so
v opoziciji proti sedanji beograjski vladi.

Celo leto so v Beogradu mnogo pisali o grozodejst-
vih sedanje bolgarske vlade, sedaj jih pa prav nič več
ne vznemirja pravo lice sofijskega »branika«
pred bolševizmom in prevratom. Naenkrat so se pozabile me-
tode, s katerimi se bolgarska vlada otesa opozicije. Po-
zabljeni so pokolji bolgarskih kmetov in delavskih
mas od strani organiziranih tolp sedanje bolgarske
vlade in od makedonskih komitov, ki nam dajo že leta
ta in leta že več kot preveč opraviti na meji. Beograjski
politični krogi, ki so sedaj tako veseli bolgarskega zbliz-
nanja, so naenkrat tudi pozabili, da je vodja »make-
donstvujuščih«
Todor Aleksandrov izdatno pomagal iz-
vršiti bolgarski preobrat in ustoličiti sedanjo bolgarsko
vlado. Prej so v Beogradu dolžili Radiča zvez z vodi-
telji makedonskih komitov, sedaj ko pa bolgarska gos-
podsko-komitska vlada pridno ščuje proti Hrvatim, se
pa seveda ne spomnijo, kako neupravičene so bile vse
te obtožbe.

Kar se je že davno pričakovalo, to se je zgodilo: ma-
nifestira se zbliznanje, ker je sedanji bolgarski režim so-
roden z radikali in samostojnimi demokrati po politič-
nih metodah. V duhu tega zbliznanja in sorodstva se ra-
dikali in samostojni demokrati tudi prav pridno pri-
pravljajo na volitve. V političnih krogih se mnogo go-
vori o teh pripravah. Navaja se, da se pripravljajo ob-
tožnice tudi proti voditelju džemijeta Ferhad begu Dra-
gi in proti voditelju Jugoslovanske muslimanske orga-
nizacije dr. Spahu, češ, da sta v zvezi s Kemal pašo. —
Temu podobno bi prišle seveda tudi druge opozicio-
nalne stranke na vrsto. Drugo je razdeljevanje orožja
po raznih krajih. Tako so radikali in samostojni demo-
krati po Hrvatskem razdelili svojim pristašem okrog 18
tisoč pušk, po Bosni in Hercegovini pa celo krog 30.000,
ne vstevši do zob oborožene orjune in srnao. Če bi Pa-
šič in Pribičević vodila volitve, bi se gotovo zelo zna-
čilno, a tudi usodepolno pokazalo zbliznanje s sedanjim
bolgarskim režimom.

Politične beležke.

Pred padcem Pašičevega kabineta. Danes sprejme
kralj predsednika skupščine Ljubo Jovanoviča in se pri-
čakuje, da se bo kriza začela hitro razvijati. Možno je
troje kombinacij: 1. Z opozicijskim blokom, ki ima večino
v parlamentu, 2. Pašič-Pribičevićeva zveza, ki ne

more pred parlament in mora zahtevati nove volitve, in
3. koncentracija pod vodstvom g. Jovanoviča ali kakega
drugega uglednega politika. Pašič-Pribičević se bojita na
obe strani: proti opozicijskemu bloku se poslužujeta Ra-
dičevega potovanja v komunistično Moskvo, proti kon-
centraciji pa pretenj raznim radikalnim poslancem. Parla-
mentarna rešitev obstoja le v tem, da se da vlada bloku
ali koncentraciji. Pašiču se volitev ne more zaupati ne le
radi njegovega govora v Bjelini, ampak tudi, ker bi to bilo
neparlamentarno, ker Pašič ni mogel dobiti niti pri lan-
skih volitvah večine, niti je ni mogel ustvariti v zvezi s
Pribičevićem. — Glede Ljube Jovanoviča se govori, da ne
bo imel prave moči in uspeha, dokler se Pašič čisto ne
umakne iz politike in odpotuje iz Beograda. Ljubi Jova-
noviču se je že grozilo, češ, da bi bilo z njim lahko tako,
kot s pokojnim Protičem in Lazica Marković s svojimi to-
variši je že pripravil akcijo proti njemu.

Stališče HRSS. Na seji HRSS, ki se je vršila v so-
boto v Zagrebu, je poročal podpredsednik Predavec o
posvetovanju načelnikov opozicijskega kluba v Beo-
gradu. Po njegovem poročilu je bilo sklenjeno, da
HRSS še nadalje vrši dosedanje taktiko in da ostane
njeno stališče napram opozicijskemu bloku neiz-
premenjeno. Predstavnikom opozicijskega bloka se
prepušča vsa akcija za vodstvo politike opozicije. Kon-
čno je bilo sklenjeno, da se vrši plenarna seja HRSS
20. julija v Zagrebu.

Radičevo bivanje v inozemstvu. Avstrijska vlada je
Radiču odrekla odobrenje za vrnitev na njeno področje,
ker smatra, da nimajo pravice do azila oni, ki aktivno
politično delujejo. To je sporočil avstrijski poslanik tu-
di beograjski vladi. Sedaj so si privoščili nekateri naši
listi to neokusnost in smešnost, da z velikim zadovolj-
stvom povdarjajo, da Radiča nikjer ne trpijo, ne Av-
strijci na Dunaju, ne Madžari v Pešti, ne v Bolgariji,
najbrž tudi ne v Nemčiji, lahko le še ostane v Moskvi ali
pa v Londonu. Torej prav malo manjka, da ne proglasi-
sijo London in Angleže za tajne boljševike, Pešto in So-
fijo pa za središče kulture in napredne politike. Tudi
prav, naj le!

Ponarejene Radičeve pobotnice. Obtožnice, ki jih
radikali in samostojni demokrati sestavljajo proti Ra-
diču, skušajo podpreti tudi razni ponarejevalci, ki pa
nimajo uspeha. Še iz avstrijskih časov znani špijon in
ovaduh Manko Gagliardi je že marsikaj poskušal, a se je
vse izjalovilo. Sedaj se zopet ponarejajo neke pobotnice,
s katerimi naj bi bil Radič dvigal ruski in avstrijski de-
nar. Eno od takih »pobotnic«
ima tudi zagrebški
»Hrvat«, v svojem upravnistvu jo razstavlja na ogled,
da se lahko vsakdo prepriča, kako smešno-slab falsi-
fikat je to.

Po svetu.

PREOKRET V REPARACIJSKEM VPRAŠANJU?

Pojutrišnjem, 16. t. m., se sestanejo v Londonu za-
stopniki velesil, da še enkrat poizkusijo definitivno ra-
zčistiti vprašanje, ki v sled svoje zamotanosti deli Evropo
v dva tabora. Angleški ministrski predsednik I. Ramsay
Macdonald si je postavil nalogo, ki po svoji težavnosti izved-
bi prav nič ne zaostaja za vratolomnim poizkusom Lloyd
Georgea v Genovi. Tudi takrat je izšla inicijativa iz Lon-
dona. Francoski ministrski predsednik Briand, znan radi
svojega pomirjivega stališča napram Nemčiji, si je v
Genovi najprej onemogočil vsak izhod iz težavne zagate,
nato pa je na znani konferenci v Cannes-u moral ugotovi-
ti, da sprčo silne opozicije v zbornici in senatu ni mo-
gla nobena pomirljiva rešitev reparacijskega vprašanja.
Briand in Lloyd George sta se morala umakniti in njuni
mesti sta zasedla — Poincaré in — Bonar Law.

Tu pričanja druga etapa rešitve najtežavnejšega ev-
ropskega vprašanja. Bonar Law je pripravil nekaj načrt,
ki pa ni odgovarjal težnjam Francije. Njegov načrt je
vseboval bistveno le način odplačevanja nemških repa-
racij, ni pa predvideval izjemnih ukrepov za slučaj, ako
Nemčija ne bi zadoščala stavljenim zahtevam. Pozneje
je sestavil bivši minister Loucheur svoj reparacijski načrt;
francosko javno mnenje ga je pozdravilo, uresničenju se
najbrže ne bi bile zoperstavile večje ovire, toda Nemčija
ni bila pripravljena, spuščati se v tozadevna pogajanja.
Iz te akcije se je razvila pogodba, ki sta jo v zadevi stvar-
nih dajatvah sklenila veleindustrijalca Stinnes in senator
Lubersac. Z nemške strani je razvil večjo aktivnost nem-
ški industrijalec Arnold Rechberg. Praktična posledica
teh pogajanj se je ustalila v prisilnih pogodbah, ki jih je
nedavno sklenila poruhrska okupacijska oblast s tamkaj-
šnjo veleindustrijo. Te pogodbe so znane pod imenom
»Micum«-pogodbe. Vendar je smatrati vse navedene po-
izkuse kot majhen del one naloge, ki je ostala bistveno
nerešena.

Poincaré je stavil svoje nade v okupacijo Poruhra.
Gospodarski efekt zasedbe ni zadovoljil francoskih vele-
industrijalcev, organiziranih v tzv. »Comité des Forges«,
njih glasilo »Journé Industrielle«
je pa od časa do časa
prikrilo izražalo svoje nezadovoljstvo. Toda temeljitega
preokreta ni bilo pričakovati vse dotlej, dokler je imel Po-

incaré v nacionalnem bloku politično in parlamentarno
zaslombo.

S padcem Poincaréjeve vlade je pridobilo reparacijsko
vprašanje na aktualnosti. Nastala je atmosfera pomirli-
vosti. Razmerje med Londonom in Parizom je postalo pri-
srčneje. Cesar Poincaré ni utegnil več urediti na kon-
ferenci v Chequersu, je moral nadaljevati Herriot. Mac-
donald namreč ni računal s temeljitim notranjopolitičnim
preokretom v Franciji, zato je nameraval rešiti veseča
vprašanja; zlasti vprašanje izvedbe Dawesovega načrta, s
Poincaréjem. To je bila odpustljiva napaka; v Chequersu
sta se Herriot in Macdonald sporazumela v vseh bistvenih
vprašanjih. Reakcionarne sile pa so v Parizu in Londonu
delovale s polno paro, da se kompromitira delo obeh
miroljubnih politikov. S svojim pariškim obiskom je Mac-
donald rešil Herriotu pozicije in s tem tudi londonsko
konferenco.

Drugo vprašanje pa je izid te konference. Francozi
so mnenja, da je versailleska pogodba izven diskusije.
Angleški labouristi pa ne bi hoteli pred celim svetom pri-
segati na ta evanجيل, češ, da je treba najti praktičen iz-
hod iz krize, ki ima — kakor dokazujeta Nitti in Ferrero
— svoj izvor v mirovni pogodbi. Francozi se še oklepajo
mrtev črke, Angleži kot neposredno manj zainteresiran
narod pa si žele novega duha v mednarodnih odnosih.
Mnogo je sedaj odvisno od Nemčije, ki je krenila — v la-
stno škodo — preveč na desno, v smer nacionalizma.
Ni dvoma — in tega mnenja je tudi Poincaré —, da je
Dawesov načrt še najboljša rešitev reparacijskega vpra-
šanja. Vsi zavezniki so pristali na to rešitev. Londonska
konferenca je v precejšnji nevarnosti. Od dobre volje le-
vičarskih vlad v Franciji in Angliji je sedaj odvisno, da
se ravnopravni Nemčiji naložijo pravično odmerjena bre-
mena ter da postane ta konferenca važen mejnik v zgo-
dovini pomirjenja Evrope.

Zmede na Bolgarskem. Sedanji bolgarski režimovi-
ci že nekaj časa sem brez kakih ceremonij ubijajo pro-
tivnike današnjega režima; po bolgarskih pokrajinah
pa se izvaja neznosni teror. Uboji; aretacije, narodni
poslanci ne morejo vršiti svojih dolžnosti — vse to je
danes v Bolgariji na dnevnem redu. O kaki svobodi
ljudskih zborovanj ni niti govora. Ako bi se drznil kak
govornik ali politik, da bi javil svoj shod, bi ga pre-
mlatili do onemoglosti že v srezkem načelstvu. Osebna
varnost je postala pod sedanjim režimom igračkaneje v
rokah teroristov. Tako je na primer te dni v selu Drve-
nici ustrelil poljski čuvaj Nikolaja Ivanova, a nikdo ni
aretiral ubijalca. Pri Samokovu so našli truplo mrtve-
ga — ubitega — neznanega človeka. Poleg ubitega so
bili jasno vidni sledovi avtomobila, ki so vodili iz in
nazaj v Sofijo. Dan na dan romajo iz enega bolgarskega
sela v drugega nelegalne vojaške čete. Umori in poboji
so tem vojaškim potepuhom nekaj za razvedrilo in kra-
tek čas. Umore in poboje teh vojaških klatežev zavrača-
jo vladni listi na emigrante, ki so se vrnili zadnji čas
iz Srbije v Bolgarijo, a ti izgovori so popolnoma izmiš-
ljeni. Vseh aretacij, ki se vršijo dnevno ni mogoče niti
našteti. Te dni je bil aretirani glavni urednik »Zemljor-
delske Odrbane«, Dimitar Gručarov, ki je bil ožji pri-
jatelj pokojnega Petkova, a se je moral skriti po Pet-
kovem uboju. Zaprl so ga, ker je ob priliki Petkovega
pogreba z govorom kritiziral vlado in ubijalce. Bogzna
koliko zemljoradnikov je zaprtih in to iz najbolj ugled-
nih vrst. Cankovi pristaši neprestano izzivajo na meji
Jugoslovane in v Dobrudži pa Rumune. Najbolj drzni
ubijalci in razbojniške organizacije kot »Kubrat«, »Voj-
na Liga«
itd., so glavni podporniki Cankovega režima.
Te nasilne organizacije nadaljujejo po izvršeni masak-
raciji bolgarskega naroda svoj posel na jugoslovanski
ter rumunski meji. Sedaj je prišla vrsta celo na Grke.
Cankov režim sili Grke, da se izseljujejo. Makedonstvu-
jušči vpadajo dnevno v hiše Grkov v Plovdivu, odvze-
majo Grkom imetje, bolgarska policija se niti ne zmeni
za te rope. Razmerje med Grčijo in Bolgarijo je postalo
v zadnjem času zelo napeto.

Goljufiva madžarska amnestija. Dunajski listi be-
ležijo ponovne slučaje, da so bili ogrski emigranti, ki so
se iz Dunaja vrnili domov, zaupajoč izdani amnestiji,
tako, ko so prispeli na ogrska tla, zaprti in stavljeni
pod obtožbo za po večini izmišljene ali pa že vsaj davno
zastarele delikte. Urednika nekega socialističnega lista
so na primer zaprli radi govora, ki ga je imel ob pre-
obratu leta 1918. Ostali emigranti, ki so bili toliko pre-
vidni in niso zaupali amnestiji, hočejo sedaj z obširno
spomenico pojasniti Ligi narodov, kako goljufijo ugan-
ja ogrski režim z zakoni in posebej še z amnestijo.

Špijonska afera pri rumunskem konzulatu na Du-
naju. Dunajski dnevnik »Die Stunde«
poroča, da se je
pri rumunskem konzulatu na Dunaju prišlo na sled že
dolgotrajni špijonaži. Izdaja se namreč ključ za šifri-
ranje in tako se že skozi par mesecev opaža, da so vse
rumunske radio-depeše znane neki Rumuniji nasprotni
sili. Te dni je bila na rumunskem konzulatu preiskava,
o kateri se sicer od rumunske strani drži stroga tajnost,
a se je vendar zvedelo, da je bil zaslišan in končno are-
tiran eden od rumunskih konzularnih tajnikov, ki je v

sorodu z rumunskim zunanjim ministrom Duka. Zadnji čas je razmetaval velike denarne svote in to ga je izdalo.

Kuga v Grčiji. Listi javljajo iz Soluna, da je v Grčiji izbruhnila kuga. Ta strašna epidemija se je razširila v Patrasu in Solunu ter je dozdaj obolelo na njej 16 oseb. Bolezen se širi zlasti med maloazijskimi begunci, ki žive zelo bedno. Da se prepreči širjenje epidemije, so naše zdravstvene oblasti uvedle ob meji stroge mere.

Napadi na diplomate. V Londonu je neki rumunski dijak streljal na rumunskega konzula, konzul je ostal nepoškodovan, dijak so zaprli. V Varšavi je bil tajnik ruskega poslanstva insultiran od nekega poljskega fašista. Poljska vlada je poslala nemški noto, s katero zahteva zadoščenje radi atentatskega poskusa nad poljskim vicekonzulom v Rigi. Najbrž bodo ukinjeni vsi poljski konzulati v zapadni Prusiji.

Brezposelnost na Angleškem. Sedanja angleška vlada uspešno omejuje brezposelnost. Vsak teden najde povprečno 4 tisoč nezaposlenih delavskih moči zopet delo in zaslužek. Sedaj je brezposelnih še okrog 1 milijon 900.000.

Iz Slovenije.

Dr. Žerjavove močne roke se loteva ohromelost. — Kaj je uganjal dr. Žerjav zadnje tedne v Sloveniji potom orjune, kako je po policajdemokratsko omejeval tiskovno svobodo njemu neljubemu časopisju in svobodo zborovanj, je javnosti dovolj znano. Kakor pa je uvideti iz znamenj na političnem obzorju, bo Žerjavovega sadističnega divjanja kmalu konec. Z volilnim mandatom Pašič-Pribičevićeve koalicije gotovo ne bo nič in radikali se hočejo za vsako ceno orestiti Pribičevićancem z Žerjavom vred. Po povratku Pašiča in dr. Korošca v Beograd je zapihal proti Pribičeviću in Žerjavu od strani radikalov čisto drug veter. Za nezasišana nasilja v Sloveniji delajo radikali odgovornega dr. Žerjava. Radi protizakonitih konfiskacij »Slovenca« in omejitve zborovalne svobode so že izdana na oblasti v Sloveniji posebna navodila, ki so diametralno nasprotna onim, ki jih je izdal pred tremi tedni Žerjav. Prvi dokaz novih in pomirjevalnih navodil je razveljavljenje zadnje zaplembe »Slovenca«. Iz Beograda so došla zanesljiva poročila, ki pravijo, kako so se ministri smejali bedastim atemeljevanjem »Slovenčevih« zaplemb. Ljubljanskemu državnemu pravdniku Domeniču, ki je vodil po Žerjavovih navodilih kampanjo proti »Slovencu«, namerava vlada pred demisijo po avstrijski navadi podeliti orden. Saj poroča »Slovenec«, da je to obljubo glede ordena dal minister med smehom. Ko je čital poročilo, radi česar je bil »Slovenec« konfisciran. Žerjavova »jaka roka« bo torej kmalu čisto ohromela, ker so napravila »Slovenčeva« razkritja glede Žerjavovih manipulacij pri Agru-Merkurju skrajno neprijeten utis. Vsi »Slovenčevi« očitki so podprti z dokazi, tako da jih niti »Jutro« ni skušalo izpodnesti niti z eno besedico zagovora. Naravnost katastrofalno za Žerjavovo osebnost pa bo v Beogradu akt policijskega ravnateljstva v Ljubljani, katerega objavlja »Slovenec«. V tem aktu je še danes citati to-le: »Česka Promislova banka, podružnica na Dunaju, je poslala 30. julija 1910 v priporočnem denarnem pismu svoto 15.000 K v bankovcih na naslov Zveze slovenskih zadrug, ki ji je tedaj ravnateljval dr. Gregor Žerjav. To denarno pismo je došlo na ljubljansko glavno pošto dne 31. julija 1910, odkoder je bilo še isti dan dopoldne dostavljeno Zvezi slovenskih zadrug po zadržnem slugi Lotriču, ki je prišel po pismo na glavno pošto. Sluga Lotrič je izročil predmetno pismo 31. julija 1910 dopoldne okoli 9. ure ravnatelju pisarne Zveze slovenskih zadrug dr. Gregor Žerjavu obenem z oddajnim listom. Ko je Lotrič oddal denarno pismo dr. Žerjavu, je odšel v svojo sobo, dočim je dr. Žerjav odprl denarno pismo in takoj zapazil, da v pismu ni denarja. Dr. Žerjav je poklical slugo, oba sta pregledala še enkrat pismo in ugotovila, da v pismu ni denarja. Podala sta se nato na glavno pošto in zadevo ovadila poštni uradnici Milavčevi in kontrolorju Sirniku. Policija in državništvo sta preiskavo proti poštnemu uradništvu ustavila, a policijske poizvedbe glede tatvine 15.000 K so se raztegnile, kakor beleži akt, tudi na pisarniškega ravnatelja dr. Gregor Žerjava. Domnevati bi bilo, da je imel priložnost, pripraviti že poprej razkosano kuverto drugega pisma, ker dobiva Zveza slovenskih zadruga večkrat denar od Promislove banke: da je v naglici pravo kuverto vtaknil v žep, pripravljeno pa pustil na svoji mizi. Dvomiti je le, če je imel toliko časa, da je napravil v že odprti zalepki vrez, ko se je doigrala ta defraudacija, so izdajali Žerjavovci v Ljubljani svoje glasilo »Dan«, ki pa ni imelo denarnih sredstev na razpolago. V istem času je bil Žerjavov Agro-Merkur pred polomom in tedaj — je dr. Žerjav ne nadoma obolel in jo popihal v Egipt, da ozdravi... Po takih odkritjih, ki govorijo o zločinski krivdi dr. Žerjava, ki pa igra danes vodilno vlogo v Sloveniji med naprednjaki, se še upa »Jutro« hudovati, češ, »Slovenec« se samo bavi z osebo dr. Žerjava. Kako pa tudi ne, saj je celotno časopisje v naši državi pisalo leta in leta o čarugi in cele kolone in se je sedaj šele pomirilo, ko je čaruga pod ključem in obsojen... Slovensko časopisje bo pa tudi nehalo beležiti prežalostno ime dr. Žerjava, kakor hitro bodo samostojni demokrati poglani iz vlade, bo dr. Žerjavu izvila moč nasilja ter bo on in njegova orjunaška lajbgarda pozvana na nepristranski odgovor za čarugarstva, ki so se doigrala zadnje tedne ne v slavonskih gozdovih, ampak v kulturni Sloveniji!

Shod SLS v Framu. V nedeljo, dne 13. julija se je v Aninem dvoru v Framu vršil shod zaupnikov SLS za vse občine framske župnije. Poročala sta o položaju narodna poslanca Žebot in Falež. Jugoslovanskemu klubu se je izrekla soglasno zaupnica in zahvala za energično borbo proti krivici, korupciji in nasilju. Ves trud radikalov in demokratov zanesli med naše vrste razdor, je zamanj. Kmetstvo in delavsko ljudstvo se vedno bolj trdno oklepa SLS.

Celjsko orlovsko okrožje. Kakor že javljeno, priredi celjsko orlovsko okrožje v nedeljo dne 20. julija svoj okrožno prireditev v Vojniku pri Celju. Spored bo sledeči: Dopoldne: ob 8. uri zjutraj zbirališče pri Belem volu v Celju. Ob 8. uri sprevid skozi Gaberje do Majdičeve kapele. Od tod z vozovi v Vojnik. Ob 10. uri sv. maša v Vojniku, pridiga dr. Hohnjec iz Maribora. Po sv. maši javni tabor pred cerkvijo, govori dr. Hodžar iz Celja. Popoldne: ob 3. uri telovadni nastop na sejmišču v Vojniku. Po telovadbi prosta zabava. Igra godba iz Radeč pri Zidanem mostu. Vstopnina za telovadni nastop: Sedeži 10 D. Stojišča 5 D. K obilni udeležbi vabi odbor. Bog živil!

Službena inšpekcija g. finančnega delegata. Finančno okrajno ravnateljstvo v Mariboru nam javlja: Gosp. delegat za finance v Ljubljani dr. Šavnik namerava med 15. in 17. t. m. službeno inšpicirati mariborsko oblast, kjer bo zlasti v Mariboru in v Celju pregledal uradno poslovanje finančnih oblastev in uradov. Ob tej priliki bo tudi organizacijam in posameznim davčnim zavezanecem dana možnost, da podnesejo g. delegatu event. želje in pritožbe ali prošnje za informacije. V Mariboru bo gospod delegat sprejemal v dopoldanskih urah na fin. okr. ravnateljstvu v sobi g. finančnega okrajnega ravnatelja, v Celju pa na okrajnem davčnem oblastvu v sobi gospoda predstojnika.

Volitve v občini Mozirje-okolica. Priprave za občinske volitve so prav živahne. Najbolj urni so bili naprednjaki ali po domače liberalci, za katere sta se skupno trudila mozirski nadučitelj Pušenjak in šmihelski Dolinar. Upamo, da bo malo ljudi tako neumnih, da bi ž njima volili ter delali veselje dr. Žerjavu, orjuncem in vsem centralistom. Zakaj se le hočejo postavljati v boj zoper Slovensko ljudsko stranko? — Naši pristaši so postavili dve listi. Prva nosi ime »Slov. ljudska stran ka«. Na njej so zlasti pristaši dosedanjega mnogoletnega župana Franca Strucelj. Drugo našo listo so postavili zlasti Leponjivčani in Ljubijčani pod imenom Kmečka zveza. V ti dve škrinjici naj mečejo dne 24. avgusta naši možje in fantje kroglice, vsak pač tja, kamor ga vleče resen premislek. Pač pa se nikar ne dajte preveč hujskati drug na drugega od nasprotnikov, ker boste pač morali skupno delovati za občino. Če boste kljubovali drug drugemu, bo za vse težko. Tržani so že enkrat napravili župana; zato pa morate biti okoličani bolj previdni!

UUJ proti ljudstvu.

Zastopniki članov UUJ (Udruženje jugoslovanskih učiteljev) so zborovali dne 8. in 9. t. m. v Krškem in na tem zborovanju so sprejeli tudi sklepe, ki so predzna bojna napoved ogromni večini slovenskega naroda. Na tem zborovanju se je izkazalo, da je UUJ veliko bolj politična, kot pa stanovska organizacija in sicer sestavni del onega političnega tabora, ki nosi največji del odgovornosti za nevdružne razmere v državi sploh in ki še posebej naravnost zločinsko nastopa proti ljudstvu v Sloveniji.

Na zborovanju v Krškem je slovensko članstvo UUJ javno in izzivalno stopilo v službo Žerjava in prevzete naloge te službe je treba še radi tega posebej obsoditi, ker so zvezane z zlorabo službe in stanovskih dolžnosti učiteljev, članov UUJ. Žerjavovi družbi so prišli učitelji UUJ kakor nalašč za eksponente policajdemokracije v onih krajih, kamor ne seže tisk in druga agitacija, a učiteljskim delegatom, hlapcem Žerjava, še ni bilo dovolj, da bi vsak po svoje zastopal Žerjavovo protiljudsko politiko, ampak na svojem zborovanju so šli tako daleč, da so sami prevzeli službo in delo poročevalcev in kolporterjev — takozvanega naprednega, v resnici pa skrajno nazadnjaškega in protiljudskega časopisja.

Tozadevni sklep, ki ga naš narod ne bo pozabil, se glasi doslovno: »Potrebo organiziranega sodelovanja pri naprednem izvenstanovskem časopisju se je od strani našega stanu še premalo upoštevalo. Za neobhodno smatramo, da se podpre to časopisje s poročili občejavnega, kulturnega, prosvetnega, gospodarskega in socialnega značaja, da se potem to časopisje lahko razširi in ukorenini med narodom. Do sedaj smo se premalo posluževali izvenstanovskega časopisja, da bi ustvarili šoli in našemu stanu prijazno javno mnenje v narodu. Kot organizacija, ki ima svoje zastopnike v vsakem kraju Slovenije, nam je lahko storiiti oboje. Kot nujno smatramo za osvojitve javnega mnenja, da vsak učitelj poroča naprednim listom o dogodkih in kulturno gospodarskih ter političnih potrebah ljudstva iz svojega okraja, ter se je treba za to delo organizirati; na drugi strani je treba ustvariti stalen

kader (nekak dopisni urad učiteljstva), ki bo stalno in dosledno informiral vse napredno časopisje o vseh naših prosvetnih, šolskih in stanovskih zahtevah. Na tretji strani je potreba organizirati tudi obrambno delo na napade v časopisju, ki imajo tendenco, jemati šoli in učiteljstvu u-gled v javnosti.

Učiteljstvo UUJ se bo torej organiziralo za poročevalsko službo »Jutra«, »Naroda«, »Orjune«, »Tabora« itd. Gospodje učiteljski delegati na zborovanju v Krškem bodo morda vedeli, kaj so sklenili, vprašamo pa one učitelje, ki so sicer člani UUJ, a še nikdar niso bili »delegati«, zanekrat samo tole: Ali vedo, kaj predstavlja Žerjavova takozvana »napredna« družba, ali se spominjajo, kako je slovensko ljudstvo spregovorilo pri volitvah ter če si zamorejo misliti, in predstavljati, kako bo to ljudstvo še govorilo, ali si zamorejo predstavljati položaj jutrovega in orjunskega dopisnika v kmetijskih in delavskih krajih in končno kako si predstavljajo konec Žerjavovega boja za oblast v Sloveniji z lažjo, obrekovanjem, teptanjem vsega, kar je slovensko, s krvavimi orjunskimi zločini, itd.

To naj učitelji dobro premislijo, če jih že ne more iztrezniti nesoglasje samega UUJ zborovanja, ki je z eno resolucijo »Šolska uprava in samouprava« zahtevalo avtonomijo za učiteljski stran, z drugim sklepom pa tako predrzna nastopilo proti avtonomiji Slovenije ter celo prevzelo organizirano delo proti zahtevam in pravicam slovenskega naroda.

Na zborovanju v Krškem so delegate UUJ pozdravili Sokoli in orjunci, a Žerjavova gospoda, Sokoli, orjunci in vsi drugi, ki so bili v Krškem, učiteljev ne bodo spremljali v kraje službe, kjer bo sam narod govoril in sodil. Policajdemokratski in orjunski »Narod« pravi učiteljem: »Na pravi potil!« — slovenski narod, slovensko delovno ljudstvo pa pravi: »Na krivi in pogubni potil!«

Dnevne novice.

Sokolska Vidovdanska proslava v Sarajevu. »Vidovdan«, eno glavnih orjunaških glasil, prinaša v zadnji številki značilne pripombe o sokolskem zletu v Sarajevu. Napisal jih je znani drug Principa, novinar Jovan Palavestro. Objašnjuje, kaj je nagnalo druge in soborce Principa in ostale idealno misleče nacionaliste, da se niso udeležili službene patriotske proslave, ampak da so vidovdanko desetletnico proslavili tako, da so popoldne, ko se je pokopališče izpraznilo, položili venec na grob njihovih tovarišev, ki so padli kot prve žrtve za svobodo Bosne. — Sokolstvo so okupirali za sebe elementi, ki so bili nekdanji največji avstrijski patrijoti, dandes so se pa prelevili v toliko, da svoj patrijotizem občutijo za novo državo. Zadnji zlet v Sarajevu je posebno pokazal, da vodijo glavno besedo v Sokolstvu novopečeni partijoti-krikači. Tako je bil izbran za kuma zastave, katero je daroval Sokolom kralj, advokat iz Sarajeva, Srečko Perišić. To je tisti znani Perišić, ki je v procesu proti atentatorjem leta 1914 zagovarjal Principa in tovariše ter je začel svoj zagovor z besedami: Kot sin te dežele in verni sluga Njegovega veličanstva Franca Josipa, se sramujem, da moram braniti te razbojnike.« Princip je po njegovem zagovoru vstal ter ga nazval šufta in nesramneža. Za Principa je bil Perišić šuft, za Sokole pa je bil dober za kuma zastave, katero jim je daroval sam kralj! Dalje se je na istem zletu namignilo svečeniku Maksimoviču, tovarišu Principovemu, da naj ob priliki svečanega parastosa ne govori o atentatorjih iz l. 1914. Ko je ta vkljub prepovedi omenil samo s par besedami, so ga pozvali na odgovornost. To in še mnogo drugega je vzrok, zakaj je nastal zlasti v Bosni tak razkol med sedanjimi patrijoti in nekdanjimi veleizdajalci. Zadnji so pred sedanjimi kričaji v manjšini, tešijo se, da je Bosna že mnogo prestala, pa bo še to sramoto. Enkrat bo prišel dan, ko se bo otrešla jarna laži-patrijotov.

Četudi od bratov, pa je le preveč. Tako pravi beograjski »Balkan« Čehom, ko se zelo huduje, da so na Bolgarskem kupili tobak in želijo sedaj, da bi ga brez carine izvažali skozi našo državo. Pri tem vidi »Balkan« nebratsko postopanje, ne pride mu pa na um, da bi obsodil še hujše grehe v tem oziru v svojih lastnih vrstah. Ravno pri trgovini imamo v tem oziru kričeče primere in sicer proti bratom v lastni in skupni državi. Vsako leto, ko slive dozori, se »Balkanova« družba razleže po svetu ter širi vesti, da so slive v Bosni za nič in naj tujei rajši v Srbiji kupujejo. To se ponavlja leto za letom in je gotovo še hujše in bolj obsodbe vredno kot pa češko nadkupovanje tobaka.

Cerkveni rop v Prekmurju. V Črešnjevcih v Prekmurju so tamošnje župno cerkev te dni obiskali roparji. Cerkev je prilično bogata ter je imela precej zlatnine in srebrnine. Ko je nekega jutra prišel cerkovnik zvonic jutrancijo, je opazil, da so vrata odprta ter oltar v neredu. Takoj je pozval župnika in ugotovila sta, da so roparji odnesli zlate in srebrne kelihe in monštranco iz tabernaklja. Oropani predmeti so vredni najmanj 20.000 din. Na oltarju so roparji pustili listek z napisom: »Škoda je mrtvega kapitala. Boljše je, da se zlato spravi v denar in promet, nego da leži neizrabljeno.«

Pravo

Schicht

Schicht-ovo milo z znamko „Jelen“

je priljubljeno pri vseh varčnih gospodinjah! Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

Graditev ličke železnice. Na dalmatinskem delu ličke železnice so dela v glavnem že dovršena. Največ skrbi je zadejala dosedaj graditev velikega vijadukta pri Čupkoviču, na katerem je delalo tri sto delavcev z najmodernejšimi stroji. Te dni pa je bil vijadukt dovršen in ta dogodek so delavci in vodstvo proslavili.

Že zopet krvavi spori radi zemlje. Hrvatsko Zagorje je torišče sporov radi zemlje. Oče Zagorec ne zapusti zemlje samo enemu sinu, ampak vsakemu otroku po en falat. Pri delitvi posesti pride med Zagorci vedno do ljutih preprirov in večkrat do pobojev v najožjem sorodstvu. V vasi Drenovac v bližini Varaždina se je dogradila te dni že druga žaloigra pri delitvi zemlje med očetom in sinom. Zagorski seljak Jurij Knapič je precej imovit in je razdelil svoje posestvo po zagorskem običaju med svojo deco. Sin Marko ni bil zadovoljen s komadom, ki mu je pripadel, ampak bi bil imel rajši onega, katerega je oče odkazal hčerki. Iz jeze se je Marko lotil očeta s sekiro, a ga ni zadel. Oče je v strahu pred sinom zagrabil kramp in mu zdrobil z enim udarcem glavo. Sin je obležal pri priči mrtev, oče se je javil sam oblasti.

Uničeni tobačni nasadi v Hercegovini. Po najbolj tobakorodnih krajih Hercegovine so se pojavile te dni kobilice, ki so tobačne nasade skoro popolnoma uničile. Izgledi glede tobačne žetve so po Hercegovini zelo slabi. Radi kobilic bodo cene tobaku gotovo poskočile.

Vročina — kakoršne ne pomnijo. V Mostaru že imajo nekaj dni tako neznošno vročino, kakršne ne pomnijo in jo je na prostem nemogoče prenašati. Toploter kaže 66 stopinj. Radi prehude vročine je obolelo mnogo ljudi in solnčarici, veliko delavcev je že padlo v nezavest in so nesposobni za delo.

Krvava borba za medvedjo kožo. V okolici Sarajeva in sicer v občini Presenica se je pojavil kar naenkrat velikanski medved. Ko so seljaki zoznali za kosmatinca, so se oborožili s puškami in hajdi nad medveda. Zverino so res izsledili, a so jo samo ranili in nato je prišlo med ranjenim medvedom in lovci do rokooborbe. V borbi se je izkazal medved kot junak, zlomil je enemu seljaku puško, tri je težko ranil in si vsaj začasno z junastvom otel življenje. Ranjence so odpravili v sarajevsko bolnico, za medvedom-junakom pa je odrejen od strani oblasti pogon v večjem obsegu.

Ljubezenska norost. V bližini Vukovara in sicer v selu Svinjarjevci sta se zagledala dva brata Josip ter Franjo Pfajfer v enega dekleta. Mlajši brat je bilo komaj star 17 let in v tej fantovski ljubezni je sklenil, da bo ustrelil svojega starejšega brata in ljubico. In res — zaljubljeni fantič je vstopil v hišo dekleta in tamkaj presenetil bratu v objemu in razgovorih z ljubico. Pri pogledu na oba zaljubljenca je potegnil samokres, ga nameril proti obema, a je orožje na srečo odreklo. Mladič se je odreka revolverja tako ustrašil, da je zbežal iz hiše, skočil na dvorišče v vodnjak in tamkaj v nori — a slednjič ohlajeni ljubezni — utonil.

Propad fruškogorskih vinogradov. Novosadski »Vidovdan« poroča o neobičajni nesreči, ki je zadela vinogradnike na znani Fruški gori v Slavoniji. Vinogradi so bili, do minulega četrtega do 8. ure zjutraj še zdravi in normalni. Od 8. do 10. ure je padel dež, za njim pa je začelo močno pripekati solnce, ki je v par urah uničilo prej tako bobotno rastoče vinograde. Jagode grozdov za počele nenadoma črneti in odpadati in v par urah je bilo napravljene škode za par milijonov dinarjev. Katastrofa je zadela tudi velik del bačkih vinogradov. Strokovnjaki si še niso na jasnem, kaj je vzrok te katastrofe, ker take bolezni v teh krajih dosedaj še ni bilo opažati.

Nova razprava proti Čarugovi družbi. Te dni je začel v Osijeku preiskovalni sodnik Dragotin Ignjič s preiskavo za novo razpravo proti Čarugovi družbi, ker je na novo prijavljenih 15 zločinskih slučajev, ki so beleženi na račun Čaruge in pajdašev. Preiskovalni sodnik je začel s ponovnim zasliševanjem glavarja Čaruge. Jovo se je že nekoliko popravil od bolezni, ki ga je mučila zadnje dni, a je še zmiraj tako slab, da se drži komaj na nogah. Zasliševanje Čaruge se vrši v sobi preiskovalnega sodnika, harambašo straži neprestano orožnik in to radi tega, da bi tolovaj kljub bolezenski oslabelosti ne pobegnil. Preiskovalni material je zelo obsežen, preiskava se vrši tajno in bo trajala najmanj dva tedna.

Smrt Čaruginega pomagača. Pri okopavanju sladkorne pese je te dni nenadoma ubila solnčarica Mile Rupčića, pri katerem se je svojčas skirval Čaruga. Rupčić je bil v zadnjem procesu obsojen na osem mesecev ječe, za čas, dokler postane razsodba pravomočna, pa je bil na svobodi. Ljudje so ga obdolžili, da si je sam končal življenje iz strahu pred novim procesom proti Čarugi, zdravniška komisija pa je dognala, da ga je zadela kap.

Zdravilo proti revmatizmu. Po statistični svetovni vojni naše ljudstvo mnogo trpi od revmatizma, redko kedo pa ve, da je mogoče to hudo bolezen tako lahko izlečiti z zdravilom Radio-Balsamica od dr. Rahlejeva. Še v Rusiji se je dr. Rahlejev posvetil proučevanju tega leka in njegovo dolgoletno delo je rodilo zaslužen plod. Pred dvema leti je preizkusil svoje zdravilo v Sloveniji ter dosegel z njim izvanredne rezultate, tako, da je danes njegov lek priznan kot edino najboljšo sredstvo proti vsem vrstam revmatizma. Lek se izdeluje in prodaja v laboratoriju dr. Rohlejeva, Beograd, Kosovska ulica 43.

Iz Maribora.

SEJA MARIBORSKEGA OBČINSKEGA SVETA.

Zupan otvori sejo ob 8. uri ter uvodoma poroča o ponudbi škode tovarne, da bi zgradila v Mariboru tramvaj. Občina je dobila od tovarne vprašalno polo s 55 vprašanji, katera se morajo natančno proučiti, pred-

no se na predloge tovarne lahko odgovori. Izvoli se poseben odsek, v katerem so dr. Leskovar, Weixl, Bahun in Selinšek.

O administrativni dokladi za voditelje šol poroča podžupan. Izplačevale se bodo kot nekda, za tri mesece naprej.

Poročilo kulturno-prosvetnega odseka. Mariborsko žensko društvo, odnosno Društvo za podporo dojenčkov prosi občino, da bi ona prevzela skrb za postrežnico, katera bi v revnejših družinah ob času poroda prevzela gospodinjstvo. Na predlog dr. Leskovarja bo občina postrežnico podpirala, kadar jo bo društvo nastavilo.

»Dobrota«, posmrtno društvo drž. nastavljenec prosi za primeren popust pri pogrebih. Sprejme se predlog odseka, da naj se znižajo cene pogreba za člane društva v I. razredu za 20 odstot., od II. do IV. razreda pa za 15 odstot.

Poročilo odseka V. Poročevalec g. Weixl poroča o nedostatkih v klavnici. Treba je kupiti novo sesalko, ker stara je premajhna. Klavnica ima sedaj izposojeni iz Avstrije dve steklenici za amonijak, za kateri mora plačevati visoko najemnino. Sklene se steklenici kupiti, ker staneta samo 2 milijona aK.

Speharji prosijo za podaljšanje prodajnega časa. Dosedaj so v letnem času lahko prodajali meso do 11. ure, po zimi pa do 15. ure. Vsled higijenskih razlogov se njihovi prošnji ne ugodijo, pač pa se podaljša prodajni čas do 15. ure sejmarjem, ki ob sobotah prodajajo na stojnicah na Glavnem trgu razno blago.

Glede tvrdke Predovič in Prigljevič, ki uživa v mestni klavnici velike predprave, se razvname živahna debata. Svojčas je obč. svet dovolil tvrdki zgraditi v klavnici hladilnico, katero ima v najemu do 1. decembra 1924 za 10 tisoč dinarjev. Tvrdka se je obvezala dati občini za ljudsko kuhinjo mast in meso po znižani ceni. To hladilnico tvrdka sedaj tudi uporablja, pa ne vedno za sebe. Sedaj, ko je nastal živahen izvoz, dela s hladilnico kupčije, ker jo daje v podnajem nekaterim izvoznikarjem, najemnino pa sama pobira, mesto, da bi jo dobila klavnica, odnosno mestna občina. Zastopnik tvrdke se obnaša pri tem zelo oblastno ter ne pusti v prostore hladilnice niti klavniškega ravnatelja. V debato poseže več govornikov, ki končno pridejo do zaključka, da je pogodba pravomočno sklenjena ter je ni mogoče spremeniti do 1. decembra; s tem dnem bo občina tvrdki prostore v hladilnici odpovedala. Na koncu debate se dvigne celo obč. svetnik Zmazek, ki menda, kar sedi v obč. svetu še ni odprl ust, ter se obregne ob »Stražo«, ki je svojčas razjasnila, kako škodo trpi občina vsled neprevidno sklenjene pogodbe; kar pa je g. Zmazek brat od zastopnika tvrdke, mu je seveda ta bolj na srcu, kot pa korist občine. Končno je prišlo med dr. Leskovarjem ter Žebotom in Bahunom do ostrega nastopa, tekoma katerega je dr. Leskovar Bahunu pošteno zavrnil, da je utihnil.

Za čuvaja na mestnem stolpu stolne cerkve se imenuje vdova gospa Antonija Weiss. Penzioniralo se je nato g. Steinbrennerja na stavbenem uradu in šolske sluge Goloba in Potočnika. Na to se je začelo obravnavati o milostni prošnji veterinarja Hinterlehnerja. Ker pa je seja bila okoli polnoči nesklepčna, jo je župan zaključil.

Bahun izziva. Očka Bahun se za časa svojega svetnikovanja še ni naučil dostojnih manir. Tudi pri zadnji seji je neprestano izzival ter zbadal s svojimi neslanimi opazkami.

Radikali v Pobrežju pri Mariboru nimajo sreče. — Pašičev oboževalec in plačani hlapec krčmar Holc ima smolo s svojo kandidatno listo. Rad bi postal župan poberške republike, pa navsezadnje še kandidatov ne bo imel razen Grilca, Pšeničnika in Keka. Mi Poberžani ne maramo orjuncv, če nam jih tudi ponuja gospod Holc. Pašičevi radikali in Žerjavovi orjunci so nam davko-plačevalec še skoro kožo slekli. In sedaj bi naj mi Poberžani še te ljudi volili v občino! To bi lepo izgledalo občinsko gospodarstvo! Radikali in demokrati-orjunci spadajo v občinski odbor, kakor spada kozel za vrtnarja. Te dni slišimo, da Holcu tudi Judeževi groši, ki jih baje dobiva za agitacijo za radikale, ne prinašajo sreče!

Industrijsko-obrtna razstava v Mariboru. Dne 11. t. m. ob 8. uri zvečer se je vršila v restavraciji »Kosovo« konstitualna seja letošnje Industrijsko-obrtna razstave. Ob tej priliki so se osnovali razni odbori in odseki, ki bodo delovali pri predpripravi za razstavo in sicer: izvršilni odbor, razstavno-tehnični odsek, finančno-gospodarski, stanovanjski, veselični, propagandni in prometni odsek. Nato je sle dila debata, pri kateri se oglašali kot prvi k besedi g. Marušič, ki je zahteval pojasnila, kakšne obveze naj ima razstavni odbor, kakor tudi posamezni odseki. Glede morebitnega deficita je II. predsednik g. Džamonja pojasnil, da je na podlagi sklepa občnega zbora Slov. obrtnega društva dal konzorcij razstave izjavo, da odgovarja edino le konzorcij za morebitni deficit. Na koncu se je II. predsednik g. Džamonja zahvalil za udeležbo, posebno pa zato, ker so navzoči pazljivo zasledovali zanimiva predavanja in ker so prevzeli brez vsakega ugovora njim naložene funkcije. Seja je trajala štiri ure.

Zborovanje Misijonske zveze za lavantinsko škofijo. Dne 8. t. m. se je vršilo v Dijaškem semenišču v Mariboru zborovanje Misijonske zveze lavantinske duhovščine in je govoril profesor dr. Ujčič iz Ljubljane. Po govoru sta bila izvoljena kot svetovalec profesor dr. Kovačič in ravnatelj Jožef Mirt. Škofijski voditelj Misijonske zveze pa je g. stolni dekan dr. Ivan Tomažič. Nato je govoril katehet Čadež iz Ljubljane o Dejanju sv. Detinstva, nakar je presviti škof dr. Karlin, ki je bil pri vseh zborovanjih navzoč, imenoval škofijskim voditeljem Dejanja sv. Detinstva kateheta P. Grata Kostanjšek O. F. M. Za tem je govoril profesor dr. Ehrlich

o Družbi za širjenje sv. vere. Po njegovem govoru je presviti škof slovesno ustanovil Družbo za širjenje sv. vere za lav. škofijo in imenoval škof. voditeljem gosp. kanonika F. Časla.

Podružnica Ferijalnega saveza — podružnica 105. na učiteljski v Mariboru razglašala: Člani, ki želijo legitimacije za četrtinsko vožnjo, naj pošljejo svojo sliko, natančen naslov in 3.50 D na naslov: Vreže Oroslov, dijak Šmarje pri Jelšah. Pošljite takoj, potem dobite domov izpolnjeno in potrjeno legitimacijo. Tajnik.

Vpisovanje v obrtno nadaljevalno šolo v Mariboru. Vpisovanje za šolsko leto 1924-25 prične dne 15. julija in traja do dne 1. septembra t. l. Vrši se vsak delavnik dopoldne od 10.—12. ure in popoldne od 15.—17. ure ter vsako nedeljo in praznik od 9. do pol 11. ure v pisarni mestnega šolskega sveta na Slomškovem trgu. Delodajalci naj pošljejo k vpisovanju vse svoje vajence in vse svoje vajenke, ki še niso dovršili II. letnika o.-n. šole. Pouk bo začel začetkom oktobra t. l., ali pri ogromnem številu učencev je treba mnogo časa za vpisovanje in za ureditev po razredih. Zato se naj javijo vajenci in vajenke zanesljivo v gori določenem roku, ne pa, da bi se, kakor se je to dogajalo, navalila vsa množica učencev in učenk (ca. 1000) na urad šole v zadnjem tednu pred začetkom pouka.

Mestno kopališče. Z ozirom na čiščenje parnega kotla ostane kopališče do 20. do 29. julija t. l. zaprto. Vsled tega se občinstvu priporoča, da se v večji meri poslužuje kopališča v tekočem tednu.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.

Prevedel Paulus.

28

Vedel je, kaj bo sedaj prišlo. Oba bodeta obsojena, kratko in brez zasliševanja. In nato ju bodo gnali v ječo skupno s tistimi, ki so čakali na enako usodo —.

In jutri na vsežgodaj pojdetja v smrt pod guillotino —.

V srce se mu je smililo dekle, ki je ni mogel rešiti krute usode, pa čudno, bolešno veselje je čutil, da bo smel umreti skupaj z njo. Morebiti še mu v teh par urah še ponudi prilika, da ji vse pove, da jo tolaži in miri —.

Tinville je dogotovil svoje listine.

Julietto Marny je obtožil, da je sodelovala s Pavlom Déroutédom zoper javno varnost, ker je vedela za izdajalska pisma, namenjena vdovi Capetovi. Tinville jo je vprašal, ali še želi kaj povedati.

»Ne«, je dejala glasno in odločno. »Prosim Boga, da bi rešil našo kraljico Marijo Antoinetto in osvobodil našo domovino grozot samoderštva in anarhije.«

Te besede so bile sodnemu dvoru zadnji in neovrgljivi dokaz njene krivde.

Nato je moral stopiti Dérouté na zatožni prostor.

Mirno in hladno je poslušal dolgovestno obtožbo izdajstva zoper republiko. Njegova lastna izjava je bila najmočnejši dokaz njegovega izdajalskega mišljenja in delovanja.

In za oba se je glasila obsodba: smrt pod guillotino zaradi izdajstva. Noben ugovor ni bil dovoljen.

Pa tudi nobeden izmed njiju ni ugovarjal. Mirno sta sprejela obsodbo in na to ju je pomnožena straža gardistov odvedla iz sodne dvorane.

XI.

»Na večala z njima —!«

Pozno v noč so trajale tistega dne sodne razprave, devet je že bila ura, ko sta Dérouté in Julietta stopila iz sodne palače.

Preprost podeželski voz je stal pred vrati, da ju zapelje v luksemburško ječo. Tema je bila, gosta megla je ležala po ulicah in pršelo je. Le tu pa tam so brlele samotne, zakajene petrolejske svetiljke, obešene na lesenih stebrih s poprečnim tramom. Sumljivo so bile podobne večalom.

Sodno palačo je oblegala razsajajoča, podivjana drhal. Popili so vse zaloge žganja, kolikor so ga našli po bližnjih gostilnah in točilnicah in nato so čakali, vkljub dežju in mokri megli, pijani in pobesneli, da se maščujejo nad človekom, ki so ga do tistega dne oboževali, ki so ga pa sedaj smrtno sovražili.

Razpaljene množice so na vsak način hotele izrgati straži ujetnika in ga obesiti na enem izmed svetilniških drogov. To je bila njihova pravica. Niso jih zaman učili voditelji revolucije, da je ljudstvo najvišja oblast v državi —.

In z vso resnobo in odločnostjo so se pripravljali na svoj maščevalni posel.

Nekdo je prav nasproti vratom sodne palače zbil s stebra svetiljko in obesil na poprečni drog primerno dolgo vrv z zanko na koncu. In krog teh zasilnih vislic so čepele ženske, mokre do kože od drobnega dežja, z razmrščenimi lasmi, z blaznimi očmi. In zdaj pa zdaj je katera s krutim zadovoljstvom popravljala vrv za »ljubljenca pariškega ljudstva« —. Drugi pa so nemir-

no hiteli sem in tja, ščuvali in hujskali drug drugega in skrbno pazili, da bi jim ne ušel njihov plen.

Kako so ga sovražili, svojega prejšnjega ljubljence! Državljan Lenoir je bil najhujši. Njegova orjaška plečata postava je segala čez vse druge, njegov hreščeči, hripavi glas je prevpil kričavo množico, izpodbadal moške, hujskal ženske, netil sovraštvo in podžigal vmeno. Zdelo se je kot bi si bil naravnost stavil namen, da hoče izzvati pobesnelo množico k maščevalnemu zločinu zoper Dérouléda in Julietto.

Ko se je Dérouléde pojavil na vratih, so ga koj spoznali. Luč pred vhom je razločno osvetljevala njegov obraz.

Besni kriki so zadoneli, sto in sto rok se je dvignilo, vse je planilo proti vratom. Zdelo se je, da ga hočejo na kosce raztrgati.

Dérouléde se je stresel, kot bi ga bila prešinila mrzla mokra megla, pa mirno je stopil v voz. Trdo za njim je prišla Julietta.

Oddelek narodne garde je obdal ujetnika. Santerre, njihov načelnik, jim je osebno poveljeval.

Mnogo posla je imel, da je zadržal razsarjeno drhal. Vojakom je zapovedal, naj brezobzirno rabijo bajonet in boben je moral neprestano peti, da ne bi Dérouléde nagovoril ljudstvo.

Pa Dérouléde ni mislil na to. Brigal se je le za Julietto. Poleg nje je sedel in s svojim plaščem jo je ogrnil, da bi se ne prehladila v hladni, mokri noči.

Voz se je premaknil.

Četa gardistov s Santerjem na čelu je delala pot, druga četa pa je ob straneh odbijala napade pobesnelih ljudi z nasajenimi bajoneti.

Dokler so bili ob palači, je še šlo. Trdo ob steni so vozili in vsaj na eni strani so bili zavarovani.

Toda treba je bilo zaviti na prosto, proti luksemburškim ječam. To je bila težavna naloga, ki je niti Santerre skoraj ni bil kos. Pariško ljudstvo se ni leta in leta zastoj učilo, da je njegova volja vsemogočna. Niso se hoteli umakniti pešici vojakov.

Kakor razburkano morje so valovele in pljusale krog voza do skrajnosti razpaljene strasti pariškega

mobla. »Na vešala! Na svetiljke iz izdajalci domovine!« je uglašujoče donelo od vseh strani. Prekričali so boben, lotili so se celo vojakov. Vsak hip se je zdelo, da bodo predrli vrsto bajonetov, potegnili ujetnika z voza ter ju pomandrali v tla.

Santerre je vpil, da je bil že ves hripav. Poslal je gardista po ojačenje v najbližjo vojašnico. Toda kedaj bo ojačenje dospelo! Medtem se je utegnila nesreča zgoditi —

(Dalje prihodnjik).

Spominjajte se Dijaške večerje!

CUNJE

Trgovina
Martin Šumer
≈ Konjice ≈

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vlitno, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovaskimi odpadki in vlitino.

Šlite „Stražo“

Okrogel les

smreka hojka od 2 m dolgoti in 20 cm srednje debelosti naprej se kupi. F. Toplak, Polzela. 399 3-1

V dobri rodbini se sprejemlje za prihodnje šolsko leto dijakke na hrano. Zdrava lega, prvovrstna prehrana, blizu šol, glasovir v hiši. Naslov v upravn. 397 3-1

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hlače in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinije vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor Vetrinjska ulica št. 15. 319

Znižane cene! Kje?

V poslovalnicah I. delavskega konsumnega društva: Maribor, Slovenska ulica 15, Studenci, Aleksandrova cesta 17 in dr.

Člani kupijo najceneje v lastni zadrugi. Če ratiš oblačilno blago, obrni se na svojo zadrugo. — Enkrat na leto se lahko zastoj oblečeš, če kupiš vse v zadrugi, kjer dobiš po pravilih 3 odstotni popust.

Člani, kadar pridejo v Ljubljano, naj ne pozabijo, da dobe v zadružni gostilni, Kongresni trg št. 2, ne samo hrano in pijačo, ampak tudi svoje somišljenike.

391 3-1

Tiskajte sami!

Gestetner-Rotary tiskarski stroj za vsakega!

Brez zlaganja. Brez voščenega papirja.

Zahlevajte, da se Vam brezplačno pokaže!

D. Gestetner Ltd.

Zagreb, Trg na Sajmištu broj 1.

Beograd, Zgradba Akademije Nauka. 366 10-1

Ustanovljeno 1868.

Telefon interurban št. 351.

Na debelo — na drobno.

M. BERDAJS
MARIBOR, TRG SVOBODE

Cenj. občinstvu uljudno naznanim, da sem prevzel

glavno zalogo in zastopstvo Rogaške slatinske vode za mesto Maribor in okolico

Vedno imam na razpolago:

vrelec »Tempel« à 14/10 in 5/10 lt,

vrelec »Styria« à 10/10 lt,

vrelec »Donati« à 12/10 lt.

Preselitev trgovine!

Cenj. občinstvu vljudno naznanjam, da sem se s svojo

delikatesno trgovino

preselil iz hiše št. 42 na Aleksandrovi cesti v novo preurejene prostore na

Meljski cesti št. 1.

Zahvaljujoč se za dosedaj mi izkazano zaupanje se cenj. občinstvu v nadalje priporočam.

Henrik Prinčič

trgovec z delikatesami.

398

Viničarja oženjenega iščem. Prednost imajo, ki imajo odraslo hčer za služkinjo in sina za kočijaža. Plača v naravi stanovanje, kurjava, razsvetljava, mleko, kuhinjski vrt in oral njive. Plača v gotovini po pogodbi. Obrniti se je na posestnika Franja Kolar, Kutina na Hrvatskem. 386 4-1

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-1. 107

Strojno mizarstvo

HOCHNEGER & WIHER

Koroška c. 53 MARIBOR Koroška c. 53

se priporoča za izdelovanje pohištva in stavb kakor vseh v to stroko spadajočih mizar-skih izdelkov. — Pohištvo za sobe in pisarne trajno v zalogi.

Edini izdelovatelj stiskalnic 'Patent Rudl'.

Postrežba točna! Cene zmerne!